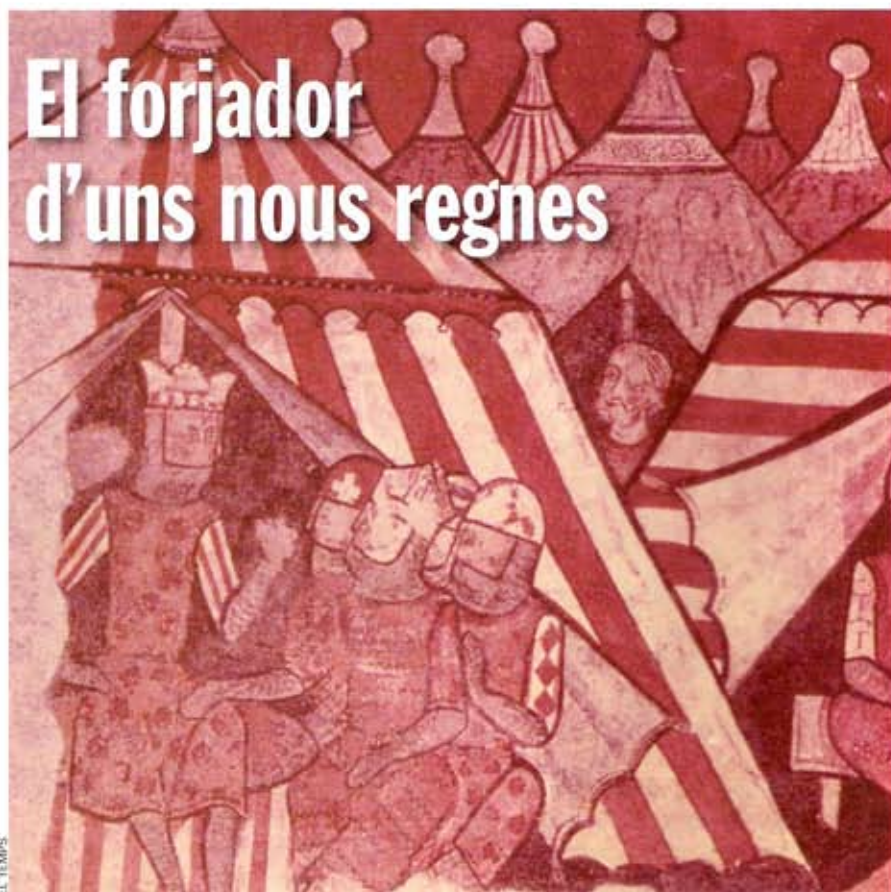

En sortir de Montsó el jove rei Jaume hagué de lluitar contra l'afany de poder dels nobles aragonesos, una circumstància que l'acompanyà gairebé tota la vida. Tan bon punt hagué adquirit la capacitat de governar, emprengué un llarg camí que el menà a convertir-se en el rei Conqueridor. Els regnes de Mallorca i València ben aviat van ser una realitat.

EL TEMPS

L'any 1217, quan deixava enrere els murs del castell de Montsó, on havia estat educat pels templers com a rei guerrer i cristià, Jaume encara era un nen orfe de nou anys. Però ja era rei des que en tenia cinc, i les seues terres, dividides per les lluites nobiliàries, havien quedat sota la regència de l'infant Sanç, besoncle seu. Un altre destacat membre de la família reial, l'infant Ferran, abat de Montaragó i germà del pare de Jaume I, disputava al regent el control efectiu dels regnes. El rei, doncs, s'endinsava en un veritable vesper d'intrigues i violències, protagonitzades pels magnats, barons i cavallers que, especialment a Aragó, s'agrupaven en faccions turbulentes. Era un terreny movedís en què el rei, armat cavaller a dotze anys i casat a tretze, no deixava de ser una peça, val a dir que la més valuosa, en la partida pel poder feudal. De tot això en guardà un record amarg durant la seua maduresa.

Així doncs, en passar el lliandar de l'adolescència, el jove Jaume encetava

el camí que l'havia de confirmar com a rei, com a rei guerrer. L'any 1225 entrava per primera vegada en la terra de l'islam per posar setge al castell de Peníscola. Des del punt de vista militar, l'expedició va ser un fracàs: les fortificacions d'aquell castell tan poderós foren insalvables. Però els musulmans, segurament sobrevalorant l'amenaça cristiana, oferiren una treva sobre València i Múrcia. Aquesta era una victòria diplomàtica –i econòmica– que el rei no podia deixar-se arrabassar. Per això, quan trobà el magnat Pero Ahonés disposat a entrar pel seu compte a saquejar les terres valencianes, posant en perill la treva, el jove rei s'hi enfrontà. En aquest incident violent, el noble aragonès, un guerrer endurit, resultà mort. A divuit anys, Jaume I s'iniciava així com a rei i home d'armes.

Regne dins la mar. El rei degué comprendre ben aviat que les empreses militars exteriors canalitzaven les tensions de la noblesa i li permetien de

consolidar la monarquia com a poder arbitral. I més encara si es tractava d'un al-Andalus en plena descomposició política. Sense recórrer a una idea de *reconquesta* –totalment aliena a la mentalitat de l'època–, la lluita contra l'islam permetia de guanyar-se l'adhesió de la poderosa Església i era una legitimitació que s'afegia a la motivació, més crua i explícita, del simple botí. Més encara, en el context peninsular, l'expansionisme castellà cap al sud i l'est podia fer perillar unes conquestes –com la de València– que ja s'havien reservat des de feia anys els avantpassats de Jaume I. Primer, però, fou la conquesta de Mallorca, d'un "regne dins la mar", com orgullosament rememorà el rei en la seua crònica.

Sembla que la incitació per a l'empresa de Mallorca, l'hivern del 1228, vingué del món dels afers comercials. Els mercaders catalans conceïen les riqueses de l'illa i també del valor estratègic que podia representar en les rutes del comerç mediterrani. Però potser convindria no exagerar